

Tomasz Lisicki*

ZAINTERESOWANIE STUDENTÓW UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO UZYSKIWANIEM WIEDZY O ZDROWIU

Wprowadzenie

Wyższe wykształcenie, pomimo znacznego wzrostu liczby studiujących, nadal dość rzadkie w naszym społeczeństwie, na rynku pracy staje się jednym z podstawowych warunków udanej kariery zawodowej i lepszej perspektywy warunków życia. Przedstawiciele inteligencji, wyposażeni w wiedzę o zdrowiu, posiadający kompetencje umożliwiające podejmowanie samodzielnych działań ukierunkowanych na utrzymanie i doskonalenie zdrowia, będą mogli, między innymi swoim przykładem¹, ale i poprzez podejmowane decyzje, propagować takie zachowania wśród swoich bliskich oraz w miejscu swojej pracy. Instytucją edukacyjną, która wydaje się być najdogodniejszą do spełnienia tego rodzaju oczekiwań, jest szkoła wyższa². Jednak pojawiają się głosy sugerujące, że działania o takim charakterze i na tym poziomie edukacji, dotychczas podejmowano jedynie sporadycznie³ (Klamut 1995). Przegląd dostępnych publikacji upoważnia do stwierdzenia, że nie powstały opracowania umożliwiające w jednoznaczny sposób zakwestionowanie tej opinii⁴.

***Tomasz Lisicki** – dr hab., prof. nadzw. Uniwersytetu Zielonogórskiego.

¹Dowodzi tego m.in. Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015, podkreślający znacząco „[...] gorszy stan zdrowia ludności [...] wśród osób niewykształconych” (www.mz.gov.pl, s. 13).

²Według M. Demela i S. Pilicza (1970), w warunkach współczesnej cywilizacji, rola szkoły wyższej nie powinna ograniczać się do zadań dydaktycznych związanych z fachowym przygotowaniem przyszłych specjalistów. Wymogiem staje się wszechstronne wychowanie. Efektywne uczestniczenie w złożony świecie nowoczesnej kultury „[...] wymaga zdrowia, energii, odporności fizycznej i psychicznej, a także rozbudzonych potrzeb i wykształconych nawyków kulturalnych” (s. 146).

³W 1978 roku projekt „Model szkoły wyższej”, uwzględniający m.in. promocję zdrowia w murach uczelni, opracowali M. Demel i S. Pilicz (Pilicz, Demel 2000). Z kolei środowisko lubelskich naukowców, w pracy przygotowanej pod redakcją Z. Kawczyńskiej-Butrym (1995), przedstawiło szkic do programu „Uczelnia promująca zdrowie”.

⁴W pracach wielu autorów pojawiają się postulaty prowadzenia badań diagnozujących zachowania zdrowotne i ich zmiany w różnych grupach społecznych oraz środowiskach. Młodzież akademicka była uwzględniana w badaniach poświęconych wspomnianej

Ponieważ skala i poziom potrzeb zdrowotnych zależą między innymi od ogólnej kultury środowiska oraz wykształcenia (Demel 1980, Narojek i in. 1981; Sikorska 1976, 1979), celowe będzie poznanie oczekiwań młodzieży podejmującej studia, w zakresie uzyskiwania lub poszerzania wiedzy dotyczącej zdrowia. W oparciu o rezultaty tej diagnozy, łatwiej będzie sprecyzować i popularyzować wśród studentów wiedzę sprzyjającą działaniom podejmowanym w trosce o zdrowie własne oraz publiczne. Uzyskanie takich informacji może ukierunkować działania władz uczelni zdecydowanych uatrakcyjnić programy studiów. Rezultaty tak przeprowadzonej diagnozy będą informować, w pewnej mierze, o efektach edukacji zdrowotnej prowadzonej w szkołach niższych stopni.

W niniejszej pracy analizę zdrowotnych zachowań młodzieży akademickiej rozpoczynającej studia ograniczono do problematyki zainteresowania uzyskiwaniem i pogłębianiem wiedzy o zdrowiu. Wspomniane wyżej opinie oraz przegląd dostępnych badań wskazują na relatywnie małe zainteresowanie badaczy tą problematyką. Zatem i z tego powodu należałoby poznawać oczekiwania młodzieży akademickiej i, w miarę istniejących możliwości, starać się realizować te oczekiwania w zakresie deklarowanym przez młodzież.

Przegląd piśmiennictwa

W szeregu publikacji ich autorzy wielokrotnie wyrażali przekonanie i wskazywali przyczyny uzasadniające wyposażanie młodzieży akademickiej w wiedzę umożliwiającą właściwą troskę o zdrowie w różnych jego aspektach (Bednarski i Witkowski 1984, Demel i Pilicz 1970, Dziubiński 1995, Pilicz 1984, Przewęda 1989, Rutkowska 1995). Jednak sondaże ukierunkowane na zdobywanie informacji o zainteresowaniu studentów pierwszego roku uzyskiwaniem wiedzy o zdrowiu, podejmowane są od niedawna i przez niewielką grupę autorów. Zatem uzyskany materiał, zebrany w dość licznych grupach respondentów, jest – na razie – relatywnie skromny (tab. 1).

problematyce, jednak relatywnie rzadko były to badania realizowane wśród studentów rozpoczynających studia.

Tabela 1

Popularność bloków tematycznych edukacji zdrowotnej wśród studentów

Uczelnie/liczba uczelni, miasto	Rok badań	Bloki tematyczne				Autorzy badań, rok publikacji
		A	B	C	D	
Ogółem						
Akademia Rolniczo-Techniczna, Olsztyn	1997-1999	24,4%	24,8%	23,0%	21,4%	Podstawski 2000
5 uczelni, Trójmiasto*	1999/2000	29%	27%	22%	22%	Lisicki 2002
3 uczelnie, Gdańsk**	2000/2001	27%	27%	24%	22%	Lisicki 2006b
6 uczelni medycznych***	2002/2003	31%	25%	24%	20%	Lisicki 2006a
14 uczelni****	2005/2006	30%	25%	21%	24%	Lisicki, Wróblewska 2012
Kobiety						
5 uczelni, Trójmiasto*	1999/2000	31%	26%	23%	20%	Lisicki 2002
3 uczelnie, Gdańsk**	2000/2001	27%	28%	24%	21%	Lisicki 2006b
6 uczelni medycznych***	2002/2003	32%	25%	24%	19%	Lisicki 2006a
14 uczelni****	2005/2006	31%	24%	21%	24%	Lisicki, Wróblewska 2012
Mężczyźni						
5 uczelni, Trójmiasto*	1999/2000	27%	28%	20%	25%	Lisicki 2002
3 uczelnie, Gdańsk**	2000/2001	28%	25%	24%	23%	Lisicki 2006b
6 uczelni medycznych***	2002/2003	29%	25%	24%	22%	Lisicki 2006a
14 uczelni****	2005/2006	27%	28%	21%	24%	Lisicki, Wróblewska 2012

A – Troska o zdrowie, **B** – Higiena pracy umysłowej i wypoczynku, **C** – Zagrożenia cywilizacyjne, **D** – Przygotowanie do życia w rodzinie.

* Badania przeprowadzono w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, Akademii Medycznej w Gdańsku, Akademii Morskiej w Gdyni, Politechnice Gdańskiej, Uniwersytecie Gdańskim.

** Badania przeprowadzono w Akademii Medycznej, Politechnice i Uniwersytecie.

*** Badania przeprowadzono w uczelniach medycznych w: Bydgoszczy, Gdańsku, Lublinie, Poznaniu, Szczecinie i Warszawie.

**** Badania przeprowadzono na politechnikach, uniwersytetach oraz w uczelniach medycznych.

W latach 1997-1999 Robert Podstawski (1998, 2000) prowadził badania przy pomocy zestawu 25 tematów⁵ wśród studentów I roku w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie⁶. W tym okresie wśród młodzieży studiującej na olsztyńskiej Uczelni największym zainteresowaniem cieszyła się tematyka ujęta w bloku o nazwie: „Higiena pracy umysłowej i wypoczynku” (24,8%), poświęconym zagadnieniom dotyczącym: warunków regeneracji organizmu, dobowego rytmu pracy i wypoczynku, form aktywności ruchowej oraz bloku: „Troska o zdrowie”, poruszającym m.in. zagadnienia: pierwszej pomocy, profilaktyki chorób zakaźnych, a także higieny osobistej, higieny żywienia (24,4% ogółu głosów).

W kolejnych badaniach poświęconych tej problematyce (Lisicki 2002, 2006a, 2006b; Lisicki, Wróblewska 2012), respondenci najpierw odpowiadali na pytanie, które miało stanowić wstępny sondaż zainteresowania młodzieży problematyką prozdrowotną, ale jeszcze nie sugerowało konkretnych treści zajęć fakultatywnych. Na tak sformułowane pytanie każdorazowo twierdząco odpowiadała ponad połowa ankietowanych studentów. Z kolei zaproponowanie konkretnej tematyki zajęć, poświęconej problematyce prozdrowotnej, każdorazowo powodowało znaczący wzrost zainteresowania zarówno respondentek, jak i respondentów.

W roku akademickim 1999/2000 w publicznych szkołach wyższych Trójmiasta badano zainteresowanie studentów I roku uzyskiwaniem bądź poszerzaniem wiedzy dotyczącej zdrowia (Lisicki 2002). Zamiar udziału w zajęciach fakultatywnych dotyczących co najmniej jednego z 25 tematów, ujętych we wspomnianym zestawie, wyraziła zdecydowana większość ankietowanych (93% kobiet i 81% mężczyzn). Wówczas największe zainteresowanie wypełniających kwestionariusz ankiety wzbudziły tematy z bloku poświęconego „Trosce o zdrowie” (29% ogółu głosów).

Także w roku akademickim 2000/2001 badano zainteresowanie studentów pierwszego roku gdańskich uczelni uzyskiwaniem lub rozszerzaniem swojej wiedzy o zdrowiu, stosując wspomniany zestaw 25 tematów (Lisicki 2006b). Zainteresowanie udziałem w zajęciach fakultatywnych poświęconych przynajmniej jednemu z proponowanych tematów wyraziło wówczas 86% ankietowanych kobiet i 82% mężczyzn. Ponownie największym zainteresowaniem ankietowanych cieszyły się tematy ujęte w bloku „Troska o zdrowie” (27%).

Ten sam zestaw tematów wykorzystano w trakcie badań przeprowadzonych na sześciu uczelniach medycznych w roku akademickim 2002/2003

⁵Wykorzystano kwestionariusz ankiety (oraz nazewnictwo bloków tematycznych) opracowany w Zakładzie Organizacji Kultury Fizycznej AWF w Warszawie.

⁶Obecna nazwa Uczelni brzmi: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

(Lisicki 2006a). Zamiar udziału w zajęciach fakultatywnych, dotyczących co najmniej jednego z tematów ujętych we wspomnianym zestawie, deklarowało wówczas 91% ankietowanych kobiet i 84% mężczyzn. Również tym razem największym zainteresowaniem, zarówno wśród studentek i studentów, cieszyły się tematy ujęte w bloku „Troska o zdrowie” (31% ogółu głosów).

Ponownie zestaw 25 tematów został wykorzystany w roku akademickim 2005/2006 podczas badań przeprowadzonych na czternastu uczelniach trzech typów: politechnikach, uniwersytetach i uczelniach medycznych (Lisicki, Wróblewska 2012). Zamiar udziału w zajęciach fakultatywnych, dotyczących co najmniej jednego z tematów ujętych w zestawie, wyraził najmniejszy, ale nadal bardzo wysoki odsetek ogółu badanych – 80%, w tym: 87% kobiet i 71% mężczyzn. Największe zainteresowanie wśród ogółu respondentów wzbudziły tematy ujęte w bloku „Troska o zdrowie” (30% ogółu głosów).

Koncepcja i organizacja badań

Cel badań i przesłanki ich podjęcia

Objęcie badaniami studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych Uniwersytetu Zielonogórskiego wynikało w szczególności z następujących przesłanek:

- poznanie zachowań i opinii studentek w zakresie objętym tymi badaniami może być przydatne dla władz poszczególnych wydziałów Uniwersytetu Zielonogórskiego przy modyfikacji programów studiów i ich realizacji, w szczególności w zakresie edukacji zdrowotnej;
- wdrożenie ewentualnych zmian, zgodnych z potrzebami studentów, może uatrakcyjnić warunki studiowania na Uniwersytecie, a w efekcie takich zabiegów Uczelnia może być korzystniej postrzegana przez kolejne roczniki kandydatów na studia.

Celem podjętych badań było dokonanie diagnozy zdrowotnych zachowań studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych wylosowanych wydziałów Uniwersytetu Zielonogórskiego wobec wybranych wymogów zdrowego stylu życia, rozpatrywanych w tej pracy w aspekcie zainteresowania uzyskiwaniem i poszerzaniem wiedzy o zdrowiu.

Materiał (uczestnicy badań)

W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu opracowanego w tym celu kwestionariusza anonimowej ankiety na temat: „Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna – zachowania, opinie i oczekiwania studentów”.

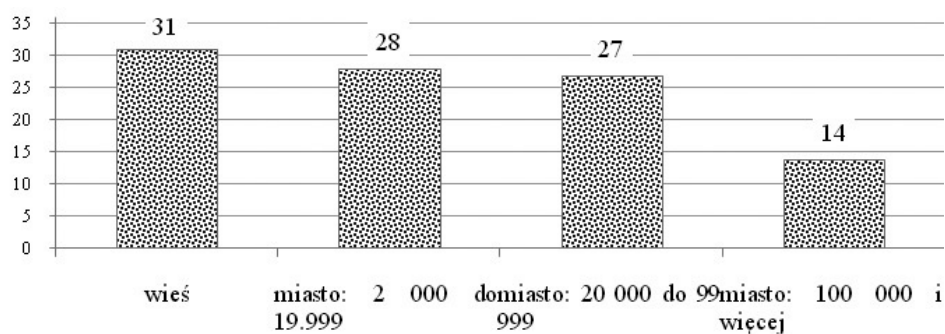
Zebrano kwestionariusze ankiety wypełnione przez 352 studentów (w tym: 250 kobiet – 71% i 102 mężczyzn – 29%) pierwszego roku studiów stacjonarnych Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy podjęli studia w roku akademickim 2012/2013. Badania zostały przeprowadzone od stycznia do marca 2013 roku. Liczba studentów, którzy wypełnili kwestionariusz ankiety, była zależna wyłącznie od ich frekwencji na zajęciach dydaktycznych w dniu przeprowadzania sondażu. Studentów nie informowano wcześniej ani o terminie, ani o tematyce badań. Uczestników badań przedstawia tabela 2.

Tabela 2

Uczestnicy badań – według wydziałów

Płeć \ Wydział	Ekonomii i Zarządzania		Elektrotechniki, Informatyki i Telekom.		Humanistyczny		Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu		Razem	
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
Mężczyźni	19	19%	30	29%	30	29%	23	23%	102	29%
Kobiety	107	43%	33	13%	67	27%	43	17%	250	71%

W oparciu o dane przedstawione na wykresie 1 można stwierdzić, że wraz ze wzrostem stopnia urbanizacji miejscowości stałego zamieszkania respondentów, określanego w tej pracy liczbą mieszkańców, maleje ich udział wśród uczestników tych badań. Przedstawiciele stolicy województwa byli, w przybliżeniu, dwukrotnie rzadziej reprezentowani w tych badaniach niż przedstawiciele każdego z trzech pozostałych stopni urbanizacji miejscowości stałego zamieszkania.

Wykres 1. Uczestnicy badań – według stopnia urbanizacji miejscowości ich stałego miejsca zamieszkania (dane w %).

Opracowanie i sposób prezentacji wyników badań

W rozdziale przedstawiającym wyniki badań własnych znajdują się wykresy i tabele, które przedstawiają wyłącznie rezultaty badań autora, dlatego zaniechano wielokrotnego powtarzania tej informacji w podpisach pod nimi, jak i w tytułach tabel.

Ponieważ zarówno w poprzednim, jak i w tym rozdziale, wielokrotnie użyto sformułowania „studenci I roku”, charakteryzującego grupę młodzieży akademickiej uczestniczącą w tym badaniu, a informacja o przeprowadzeniu badań własnych w roku akademickim 2012/2013 została podana w tym rozdziale, zatem zrezygnowano z ich wielokrotnego powtarzania w nagłówkach tabel i w podpisach pod rysunkami.

W pracy nie wyodrębniono rozdziału „Dyskusja”, poświęconego interpretacji wyników badań własnych, jak i innych autorów. Rozważania na ten temat i związane z nimi refleksje zostały uwzględnione przy prezentacji wyników badań własnych oraz w przypisach w tym samym rozdziale.

Wyniki badań i dyskusja

Oczekiwania badanej młodzieży wobec uczelni starano się poznać poprzez określenie ich zainteresowania uzyskiwaniem bądź poszerzaniem posiadanej wiedzy o zdrowiu w ramach oferty zajęć o charakterze fakultatywnym⁷.

Najpierw ankietowani odpowiadali na pytanie, które jeszcze nie sugerowało konkretnej tematyki, ale stanowiło wstępny sondaż zainteresowania młodzieży Uniwersytetu tą problematyką.

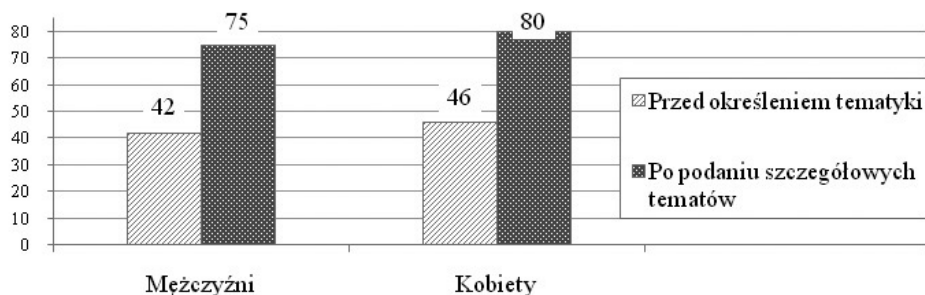
Wówczas prawie co druga ankietowana osoba deklarowała zainteresowanie udziałem w zajęciach fakultatywnych poświęconych tematyce prozdrowotnej (45% ogółu badanych). Nieznacznie większe zainteresowanie oferowaną problematyką wykazywały kobiety. Zestawienie wyników zawiera wykres 3.

Poznanie potrzeb studentów w zakresie pogłębiania bądź uzupełniania wiedzy o zdrowiu, w różnych jego aspektach, umożliwiłoby zorganizowanie na Uniwersytecie zajęć fakultatywnych. Rozszerzona w ten sposób oferta programowa Uczelni służyłaby wzbogacaniu wiedzy studentów w omawianym zakresie, ale zgodnie z ich deklarowanymi oczekiwaniami. W tym celu w ankiecie zawarto zestaw 25 tematów⁸. Kiedy badani studenci otrzymali możliwość wyboru konkretnych tematów poświęconych tej problematyce,

⁷W tym przypadku zajęcia fakultatywne należy rozumieć jako zajęcia, w których udział nie wiąże się z koniecznością uzyskania pozytywnej oceny stanowiącej np. warunek zaliczenia określonego semestru.

⁸Wykorzystano zestaw tematów (oraz umowne nazewnictwo bloków tematycznych) opracowany w Zakładzie Organizacji Kultury Fizycznej AWF w Warszawie.

wówczas wyraźnie wzrósł odsetek respondentów (79%) wyrażających zamiar udziału w zajęciach poświęconych przynajmniej jednemu z oferowanych tematów⁹. Można zatem przyjąć, że propozycja organizowania takich zajęć zyskała aprobatę wśród respondentów – wykres 2.

Wykres 2. Zainteresowanie udziałem w zajęciach fakultatywnych poświęconych problematyce prozdrowotnej (dane w %).

Uzyskane odpowiedzi, dotyczące zestawu 25 tematów, pogrupowano w czterech blokach tematycznych o umownych nazwach:

- „Troska o zdrowie” (tematyka: pierwsza pomoc, profilaktyka chorób zakaźnych, higiena osobista, higiena żywienia),
- „Higiena pracy umysłowej i wypoczynku” (warunki regeneracji organizmu, dobowy rytm pracy i wypoczynku, formy aktywności ruchowej),
- „Zagrożenia cywilizacyjne” (zdrowie psychiczne i społeczne, kontakty międzyludzkie, uzależnienia),
- „Przygotowanie do życia w rodzinie” (macierzyństwo, planowanie rodziny, życie seksualne).

Wzrost zainteresowania, następujący po podaniu konkretnych tematów, cechuje studentów wszystkich wydziałów biorących udział w tych badaniach. Wśród mężczyzn największy wzrost deklaracji odnotowano na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu – o 52%. Reakcja kobiet była bardziej stonowana, a największy wzrost odnotowano na tym samym Wydziale – o 37% oraz Wydziale Ekonomii i Zarządzania – o 36%. Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu cechuje największy odsetek

⁹Taka sama reakcja cechowała uczestników pozostałych badań, w których wykorzystano zestaw 25 tematów (Lisicki 2002, 2006a, 2006b; Lisicki, Wróblewska 2012).

respondentek i respondentów zamierzających uczestniczyć w oferowanych zajęciach.

Zróznicowany jest stopień zainteresowania oferowaną tematyką przedstawicieli poszczególnych wydziałów. Największe zróznicowanie cechuje reakcje studentów Wydziału Elektroniki, Informatyki i Telekomunikacji. Wśród mężczyzn zaproponowanie szczegółowych tematów prawie podwoiło odsetek zamierzających uczestniczyć w zajęciach – wzrost deklaracji o 42%. Wzrost zainteresowania wśród ich koleżanek wyniósł 15%.

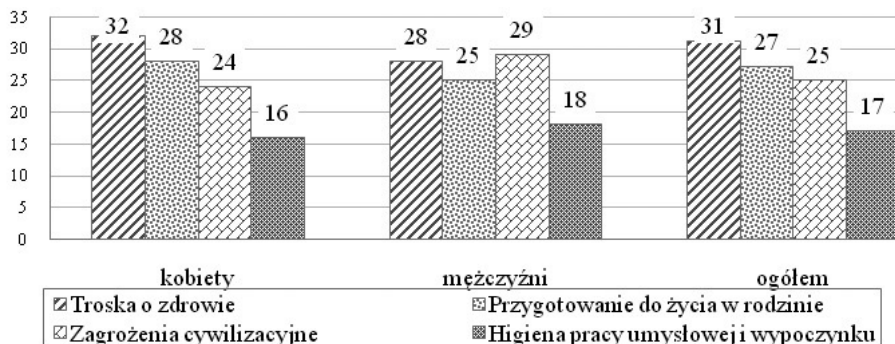
Uwzględnienie w analizie odpowiedzi stopnia urbanizacji miejscowości stałego zamieszkania wskazuje na różnice w odpowiedziach mężczyzn. Studenci z miast o dwóch najwyższych stopniach urbanizacji z największą rezerwą odnosili się do oferty zarówno przed, jak i po podaniu szczegółowych tematów (odpowiednio: miasta od 20 000 do 99 999 mieszkańców – 15% i 28% , miasta od 100 000 – 20% i 47%). Takich reakcji nie odnotowano wśród ankietowanych studentek.

Największym zainteresowaniem wśród ogółu respondentów cieszyły się tematy ujęte w bloku „Troska o zdrowie” (30% ogółu głosów). Na drugim miejscu znalazły się tematy zawarte w bloku „Przygotowanie do życia w rodzinie” (27%)¹⁰. Tematy ujęte w bloku „Zagrożenia cywilizacyjne” uzyskały 25% ogółu głosów. Stosunkowo niewielkie zróznicowanie odsetka głosów oddanych na trzy bloki tematyczne może dowodzić trafności doboru tematów do zestawu lub, co wydaje się równie prawdopodobne, przekonania respondentów o dużych własnych brakach w wiedzy o zdrowiu.

Płeć respondentów nie wpłynęła znacząco na zróznicowanie ich wyborów (wykres 3). Wśród studentek i studentów największe zainteresowanie wzbudziła tematyka bloku „Troska o zdrowie” (odpowiednio: 32% i 28% ogółu oddanych głosów). Zbliżony rezultat uzyskał R. Podstawski (2000), prowadząc badania wśród studentów I roku AR-T w Olsztynie. Wtedy największym zainteresowaniem cieszyła się tematyka bloków: „Higiena pracy umysłowej i wypoczynku” (24,8%) oraz „Troska o zdrowie” (24,4%)¹¹.

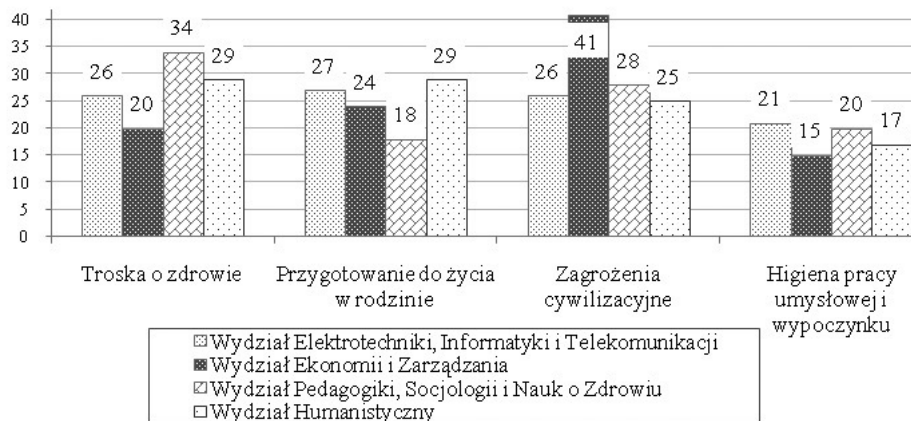
¹⁰ Studenci Uniwersytetu najczęściej wyrażali zainteresowanie tematyką ujętą w tym bloku. Porównanie z dotychczasowymi wynikami badań (Lisicki 2002, 2006a, Lisicki, Wróblewska 2012) wskazuje na nieznaczne, ale stale rosnące zainteresowanie respondentów tą problematyką. Rezultat uzyskany w badaniach na Uniwersytecie Zielonogórskim po raz pierwszy sytuuje ten blok na drugim miejscu.

¹¹ W kolejnych badaniach tematyka tego bloku wzbudzała największe zainteresowanie ogółu studentów, niezależnie od profilu ich studiów (Lisicki 2002, 2006a, 2006b; Lisicki, Wróblewska 2012).

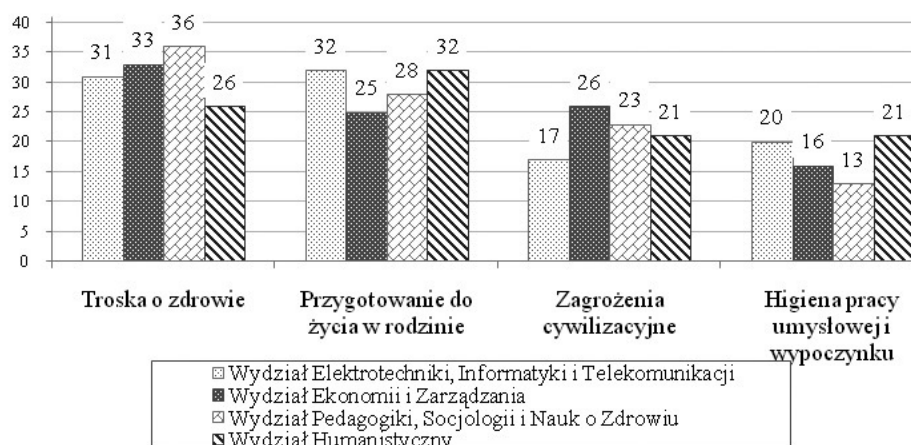

Wykres 3. Zainteresowanie studentów blokami tematycznymi problematyki prozdrowotnej (dane w %).

Uwzględnienie przynależności studentów do wydziałów wskazuje na zróżnicowanie wyborów – wykres 4. Wśród mężczyzn największe zróżnicowanie zainteresowania dotyczyło tematyki zawartej w bloku „Zagrożenia cywilizacyjne” – 16%. Z kolei wśród studentek największe zróżnicowanie zainteresowania oferowaną tematyką dotyczyło bloku „Troska o zdrowie” i wyniosło 10% – wykres 5.

Wykres 4. Zainteresowanie mężczyzn tematyką bloków problematyki prozdrowotnej – według wydziałów (dane w %).

Wykres 5. Zainteresowanie kobiet tematyką bloków problematyki prozdrowotnej – wg wydziałów (dane w %).

Wśród wypełniających kwestionariusz ankiety największym zainteresowaniem, w oferowanym zestawie 25 tematów, cieszyły się trzy: „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach” (47% ogółu badanych wskazało ten temat), „Higiena żywienia i podstawy dietetyki” (38%) oraz „Sposoby ograniczania i redukowania napięć psychicznych” (33%) – tab. 3. W dotychczasowych badaniach największe zainteresowanie zawsze wzbudzał temat: „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach”. Ten wynik jest zbliżony do rezultatu osiągniętego w badaniach w trójmiejskich uczelniach¹² (Lisicki 2002). Dwa pozostałe tematy w poprzednich badaniach uzyskały bardzo zbliżony do obecnego odsetek deklaracji i również wzbudzały duże zainteresowanie ankietowanych (Lisicki 2002, 2006a, 2006b; Lisicki, Wróblewska 2012).

Zestawienie tematów w tabeli 3 podkreśla większe zainteresowanie studentek wzbogacaniem swojej wiedzy o zdrowiu, bowiem częściej niż mężczyźni deklarowały one zamiar poszerzenia swojej wiedzy w odniesieniu do siedemnastu z dwudziestu pięciu oferowanych tematów. Mężczyźni złożyli więcej deklaracji wobec siedmiu tematów.

¹²Jednak najkorzystniejszy rezultat uzyskano kilka lat później na uczelniach medycznych. Wówczas chęć udziału w zajęciach poświęconych temu zagadnieniu wyraziło 60% ogółu badanych (Lisicki 2006a).

Tabela 3

Zainteresowanie studentów tematami problematyki prozdrowotnej

Lp.	Tematy	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	Pierwsza pomoc (przedlekarska) w nagłych wypadkach	47%	34%	51%
2	Higiena żywienia i podstawy dietetyki	38%	32%	40%
3	Sposoby ograniczania i redukowania napięć psychicznych	33%	23%	36%
4	Macierzyństwo i ojcostwo – planowanie rodziny	26%	26%	25%
5	Seksualność człowieka i jej funkcje	25%	23%	25%
6	Zapobieganie przeziębieniom oraz podstawowe zasady hartowania	25%	21%	26%
7	Samokontrola i samoocena sprawności fizycznej	23%	27%	20%
8	Znużenie i zmęczenie oraz warunki regeneracji organizmu	22%	17%	22%
9	Higiena pracy umysłowej	21%	17%	21%
10	Higiena osobista i trybu życia a uroda	21%	14%	22%
11	Problemy ciąży i jej choroby	21%	9%	25%
12	Dojrzałość małżeńska – poradnictwo przedmałżeńskie	21%	15%	22%
13	Kultura kontaktów międzyludzkich	20%	16%	20%
14	Życie seksualne człowieka dorosłego	19%	17%	19%
15	Etyka i kultura życia płciowego	19%	14%	20%
16	Istota i zagrożenia zdrowia psychicznego i społecznego	18%	15%	18%
17	Alkoholizm i jego następstwa	18%	25%	14%
18	Narkomania i jej następstwa	15%	17%	14%
19	Przenoszenie i profilaktyka chorób zakaźnych	15%	10%	16%
20	Rytmy biologiczne u człowieka i ich wpływ na funkcje ustroju	14%	16%	12%
21	Dobowy rytm pracy i wypoczynku	14%	13%	13%
22	Nikotynizm i jego następstwa	14%	21%	12%
23	Program i zasady stosowania indywidualnych form aktywności ruchowej	13%	14%	12%
24	Wypoczynek w cyklu tygodniowym w różnych porach roku	9%	5%	9%
25	Niebezpieczeństwa chorób wenerycznych i sposoby ich unikania	8%	6%	9%

Wyniki podano według frekwencji wskazań ogółu badanych.

Podsumowanie i wnioski

Stosunkowo rzadko podejmowano badania, których celem było poznanie zainteresowania młodzieży akademickiej uzyskiwaniem i poszerzaniem swojej wiedzy o zdrowiu. Sporadyczność podejmowania tej problematyki oraz

brak badań ciągłych utrudnia porównywanie rezultatów badań i nakazuje ostrożność w formułowaniu wniosków. Tym niemniej zebrane w artykule informacje mogą być przydatne dla władz Wydziałów zainteresowanych wzbogacaniem oferty zajęć fakultatywnych.

Oczekiwania badanej młodzieży wobec uczelni w omawianym zakresie starano się poznać poprzez określenie stopnia ich zainteresowania uzyskaniem bądź poszerzeniem posiadanej wiedzy o zdrowiu w ramach oferty zajęć o charakterze fakultatywnym¹³.

Najpierw ankietowani odpowiadali na pytanie, które stanowiło wstępny sondaż zainteresowania młodzieży Uniwersytetu tą problematyką. Wówczas 45% ogółu badanych wyraziło zainteresowanie udziałem w zajęciach fakultatywnych poświęconych tematyce prozdrowotnej. Kiedy badani studenci otrzymali możliwość wyboru konkretnych tematów, zamiar udziału w zajęciach, poświęconych przynajmniej jednemu z 25 oferowanych, deklarowało 79% respondentów. Można zatem przyjąć, że propozycja organizowania takich zajęć zyskała aprobatę ankietowanych. Największe zainteresowanie wzbudziły trzy tematy: „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach”, „Higiena żywienia i podstawy dietetyki” oraz „Sposoby ograniczania i redukcji napięć psychicznych”.

Rezultaty przeprowadzonych badań własnych, dowodzą konieczności podejmowania na Uniwersytecie działań umożliwiających młodzieży uzupełnianie i poszerzanie wiedzy o zdrowiu, ale zgodnie z oczekiwaniami studentów.

Wskazane byłoby powtarzanie takich badań w następnych latach, obejmując nimi również studentów z pozostałych wydziałów, aby uzyskać pewność, że formułowane w ankiecie oczekiwania są powszechne i charakterystyczne dla kolejnych roczników podejmujących studia. Wdrożenie przedstawionych propozycji nie byłoby kosztownym wzbogaceniem oferty zajęć fakultatywnych Uniwersytetu, a mogłoby sprzyjać bardziej przychylnemu postrzeganiu Uczelni przez kolejne roczniki kandydatów na studia.

Literatura

- BEDNARSKI M., WITKOWSKI M. (1984), Studenci Uniwersytetu Warszawskiego a kultura fizyczna w świetle ankiety socjologicznej, „Kultura Fizyczna”, 7/8, s. 14-15.

¹³W tym przypadku zajęcia fakultatywne należy rozumieć jako zajęcia, w których udział nie wiąże się z koniecznością uzyskania pozytywnej oceny stanowiącej np. jeden z warunków zaliczenia semestru.

- DEMEL M. (1980), *Pedagogika zdrowia*, WSiP, Warszawa.
- DEMEL M., PILICZ S. (1970), *Wychowanie fizyczne w szkołach wyższych*, „Życie Szkoły Wyższej”, 10, s. 45-55.
- DZIUBIŃSKI Z. (1995), *System wychowania fizycznego w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Studia teoretyczne*, [w:] *Kultura fizyczna studentów – jej stan i perspektywy rozwoju*, red. K. Obodyński, WSP, Rzeszów, s. 37-47.
- KAWCZYŃSKA-BUTRYM Z., (RED.) (1995), *Uczelnia promująca zdrowie. Założenia programu*, UMCS, Lublin.
- KLAMUT M. K. (1995), *Wstęp*, [w:] *Uczelnia promująca zdrowie. Założenia programu*, red. Z. Kawczyńska-Butrym, UMCS, Lublin, s. 11-16.
- LISICKI T. (2002), *Ogólna sprawność fizyczna oraz postawy wobec profilaktyki zdrowotnej i aktywności ruchowej studentów I roku studiów. Na przykładzie studentów szkół wyższych Trójmiasta*, AWFIS, Gdańsk.
- LISICKI T. (2006a), *Studenci I roku akademii medycznych wobec wymogów zdrowego stylu życia*, AWFIS, Gdańsk.
- LISICKI T. (2006b), *Zainteresowanie studentów szkół wyższych Trójmiasta uzyskiwaniem wiedzy o zdrowiu*, [w:] *Wszystkich rzeczy miarą jest człowiek*, red. J. Jerzemowski, M. Grzybiak, J. Piontek, Gdańsk, wyd. na CD, PTA, AWFIS, Gdańsk, s. 214-216.
- LISICKI T., WRÓBLEWSKA A. (2012), *Oczekiwania studentów w zakresie profilaktyki zagrożeń zdrowia*, [w:] *Zachowania zdrowotne i sprawność fizyczna studentów – studium badawcze*, red. T. Lisicki, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, s. 113-127.
- NARODOWY Program Zdrowia na lata 2007–2015, www.mz.gov.pl/wwwfiles/ma/_struktura/docs/zal/_urm/_npz/_90/_15052007p.pdf (pobrano: 20.12.2011).
- NAROJEK L., SZEWCZYŃSKI J., KIRSCHNER H., STARZYŃSKA M. (1981), *Związki między sposobem żywienia się a poziomem wykształcenia kobiet warszawskich*, „Rocznik Państwowego Zakładu Higieny”, 2, s. 145-151.
- PILICZ S., DEMEL M. (2000), *Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w uczelni promującej zdrowie*, [w:] *Kultura fizyczna studentów w okresie transformacji szkolnictwa wyższego w Polsce*, red. Z. Dziubiński, B. Gorski, Politechnika Warszawska, Warszawa.
- PODSTAWSKI R. (1998), *Zainteresowanie studentów problematyką zdrowia, wypoczynku i sprawności fizycznej*, „Lider”, 11, s. 12-16.

- PODSTAWSKI R. (2000), Zainteresowania studentów Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie wiedzą na temat higieny pracy i wypoczynku, [w:] *Kultura fizyczna studentów w okresie transformacji szkolnictwa wyższego w Polsce*, red. Z. Dziubiński, B. Gorski, Politechnika Warszawska, Warszawa, s. 235-241.
- PRZEWĘDA R. (1989), Wychowanie fizyczne, [w:] *Komitet Nauk o Kulturze Fizycznej Polskiej Akademii Nauk, Raport o kulturze fizycznej w Polsce*, AWF, Warszawa, s. 51-70.
- RUTKOWSKA E. (1995), Założenia i rzeczywistość wychowania fizycznego w akademii medycznej, [w:] *Kultura fizyczna studentów – jej stan i perspektywy rozwoju*, red. K. Obodyński, WSP, Rzeszów, s. 145-152.
- SIKORSKA J. (1976), Wykształcenie jako zmienna różnicująca wzory spożycia, „*Studia Socjologiczne*”, 2, s. 254-261.
- SIKORSKA J. (1979), Społeczno-ekonomiczne zróżnicowanie wzorów konsumpcji w pracowniczych gospodarstwach domowych, Ossolineum, Wrocław.

Tomasz Lisicki

University of Zielona Góra students' interest in acquiring knowledge about health

Keywords: first year students, university, health education.

The aim of the research conducted in the academic year 2012/2013 was to diagnose the behaviour of full-time first year students of the University of Zielona Góra in relation to the requirements of a healthy lifestyle considered in this work in terms of the interest in acquiring and widening students' knowledge on health.

The author used a diagnostic survey method and collected questionnaires filled in by 352 students (including: 250 women – 71% and 102 men – 29%). Majority of the respondents (79% of all the respondents, including 80% of women and 75% of men) expressed their wish to participate in optional classes dedicated to at least one of 25 offered topics. There were two topics which were of the greatest interest both among women and men: 'First Aid in Emergency Cases' (47% of respondents chose the topic) and 'Nutrition Hygiene and basics of Nutrition' (38%).